

доступу: http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/8030/1/UABS_FIN_2012_002.pdf.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>.

3. Державний комітет статистики. Діяльність підприємств – суб'єктів підприємницької діяльності. Статистичний збірник за 2008 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://govuadocs.com.ua/tw_files2/urls_2/627/d-626987/7z-docs/1.pdf.

4. Гасенко Л.В., Луг О.В. Політика управління оборотним капіталом підприємства [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2011/Economics/10_88651.doc.htm.

Калабухова С.В., к.е.н., доцент, професор кафедри
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
м.Київ, Україна

КІБЕРНЕТИЧНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

З погляду кібернетики процес управління складними системами полягає у здійсненні керуючих впливів системи управління на керовані підсистеми для досягнення оптимального функціонування об'єкта в цілому. При цьому головним завданням кібернетичного управління великими економічними системами є пошук та реалізація таких керуючих впливів, які за наявності зовнішніх і внутрішніх збурень середовища забезпечать гомеостатичний (постійно врівноважений) режим функціонування та розвитку системи. Структурними компонентами кібернетичного управління вважаються входи та виходи системи, орган системи управління і об'єкт системи управління.

До фундаментальних аспектів кібернетики відносять [1, с.52]:

- інформаційний, що нерозривно пов'язаний з процесами збору, накопичення, передачі та обробки інформації при будь-якому процесі управління та розвитку в людському суспільстві. При цьому врахування фактору часу дозволяє реалізувати принцип історизму при розгляді розвитку системи;

- управлінський, котрий дозволяє враховувати процеси функціонування системи та її цілепокладання і таким чином пояснювати спрямованість процесів розвитку;

- організаційний, що відображає внутрішню структуру і ступінь досконалості системи з точки зору її надійності, повноти реалізації функцій,

досконалості структури та ефективності управління.

Кібернетичний підхід, започаткований Н. Вінером та розвинений В.М. Глушковым, загалом полягає в обґрунтуванні інформаційної сутності управління, у визнанні універсальності законів управління для систем різної природи, у виявленні та організації механізмів зворотного зв'язку, що діють в системах управління, в оптимізації поведінки системи на основі зворотних зв'язків та у відповідності із заздалегідь визначеними цілями. При цьому у загальних термінах кібернетичного підходу керована система може розглядатися як чорний ящик перетворення потоку інформаційних входів у потік інформаційних виходів, в якому внутрішні деталі процесу ігноруються для спрощення.

Слід зазначити, що ефективність функціонування системи управління суб'єктом господарювання залежить від налагодження інформаційних комунікаційних зв'язків між її елементами. Під організаційними комунікаціями загалом розуміється процес, за допомогою якого керівники розвивають надання інформації великій кількості людей всередині підприємства та окремими індивідами та інститутами за її межами [2, с. 272].

Комунікаційні процеси облікової системи можуть мати внутрішньосистемний характер, який проявляється через процес обміну інформацією між елементами облікової системи з метою забезпечення інформаційних запитів внутрішніх та зовнішніх відносно системи користувачів повною та релевантною інформацією; а також міжсистемний характер, який проявляється у забезпеченні передачі інформації з налагодженням відповідного зворотного зв'язку між елементами інших систем управління нижчого ієрархічного рівня [3].

Слід відмітити, що безперервне ускладнення об'єктів управління та умов їх функціонування, різке підвищення вимог до ефективності процесів управління в умовах суттєвої апіорної та апостеріорної невизначеності бізнес-середовища зумовлюють необхідність переходу від концепції адаптивного управління до концепції інтелектуального управління підприємством. Тому на сьогоднішній день більшість суб'єктів підприємництва, котрі накопичують під час своєї діяльності величезні обсяги даних, прагнуть отримати на основі них не стільки історичну, скільки корисну інформацію.

Для отримання корисної інформації в світовій практиці найбільшого поширення набули такі методи виявлення нових знань:

- кластеризація — реалізує угруповання відносно схожих об'єктів бізнес-середовища;
- пошук асоціацій — реалізує пошук стійких комбінацій подій і об'єктів в господарській діяльності;
- дерево рішень — забезпечує побудову причинно-наслідкової ієрархії умов, що приводить до певних рішень.

Варто зауважити, що за психологічною сутністю процес прийняття рішення є вольовим актом формування послідовних дій, котрі забезпечують досягнення мети на підґрунті перетворення інформації за умов невизначеності [4]. Його суттєвою характерною рисою є обов'язкова наявність альтернатив, відсутність яких означає відсутність вибору, а за цим — відсутність вольового

акту, що унеможливляє прийняття рішення. Отже, з точки зору прийняття рішень як комунікаційного засобу цілеспрямованого управління інформаційними потребами зовнішніх та внутрішніх користувачів, процес аналітичної діяльності необхідно усвідомлювати як єдність знакового, логічного і психологічного рівнів осмислення інформації при її передачі.

Оскільки аналітичний процес забезпечує зворотний зв'язок управлінських рішень зовнішніх та внутрішніх користувачів (потоків інформаційних виходів) і облікової інформації про діяльність підприємства (потоків інформаційних входів), зменшує обсяг інформації, необхідної для прийняття рішень на різних інформаційних рівнях, шляхом генерування нових знань (прагматичної, корисної інформації) про варіанти розв'язання управлінських проблем (через «чорний ящик» аналітичного процесу), то у зв'язку із цим пропонується для аналітичного забезпечення бухгалтерського менеджменту застосовувати кібернетичний підхід (рис. 1).

Необхідно підкреслити, що значна частина облікових даних зберігається, передається і обробляється у формі знаків (алфавітних та цифрових символів), зафіксованих у різних документах або інших повідомленнях.

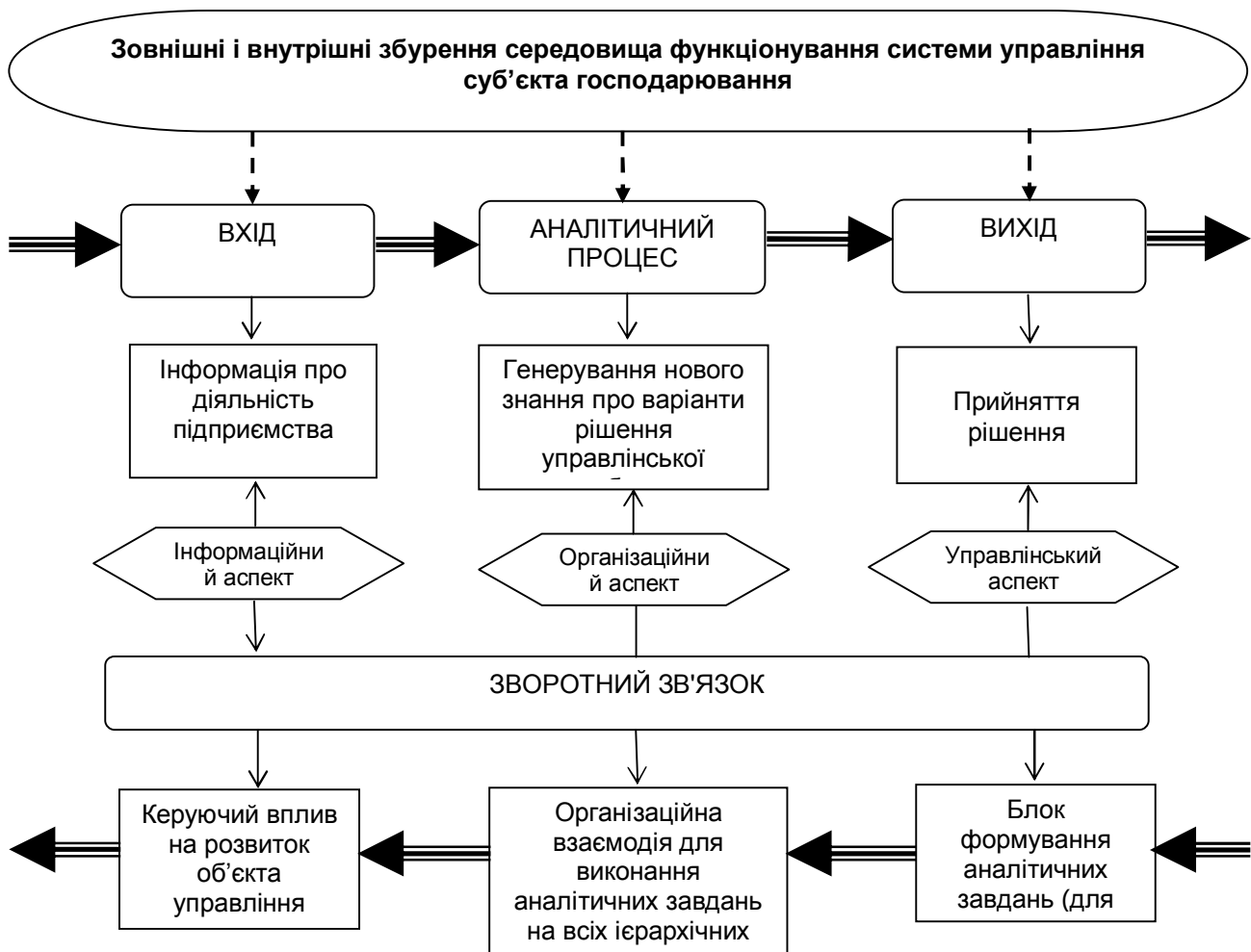

Рис.1. Схематичне зображення застосування кібернетичного підходу до аналітичного забезпечення бухгалтерського менеджменту

Розроблено автором

ЕКОНОМІЧНИЙ БЛОК ДОСЛІДЖЕНЬ

Для наукового дослідження економічної інформації застосовується теорія знакових систем – семіотика, у рамках якої виокремлюються три основних напрямки дослідження інформаційних процесів: синтактика, яка досліджує відношення між знаками незалежно від змісту і цінності інформації; семантика, яка вивчає зміст інформації, абстрагуючись від її цінності для певних користувачів; та прагматика, яка вивчає вплив повідомлень на поведінку користувачів, у чому і проявляється цінність даних.

З наведених вище положень стає зрозумілим, що дослідження інформаційних процесів можна трактувати з різних підходів. Узагальнення основних наукових підходів до розуміння процесу обміну інформацією в економічних системах наведено у табл.1.

Таблиця 1

Наукові підходи до дослідження інформаційних процесів в економічних системах (розроблено автором)

<i>Рівні переробки інформації</i>	<i>Наукові підходи</i>		
	<i>Семіотичний</i>	<i>Кібернетичний</i>	<i>Комунікаційний</i>
1	синтактична	В обліковій інформаційній системі	знакова
2	семантична	В аналітичній інформаційній системі	логічна
3	прагматична	В системі прийняття рішень	психологічна

З табл.1 видно, що в основі всіх підходів лежить семіотична редукція (спрощення) інформації: від розмаїття знаків $\Rightarrow$ до семантичного розмаїття і від нього $\Rightarrow$ до різноманіття цінної осмисленої інформації, тобто до прагматичного різноманіття. Таким чином, можна зробити висновок, що з позиції кібернетичного підходу аналітичний процес в системі бухгалтерського менеджменту забезпечує, по-перше, із первісно визначеної кількості бухгалтерських документів (синтактичного обсягу інформації) вироблення інформативних та змістовних повідомлень про стан суб'єкта господарювання (семантичного обсягу інформації); по-друге, забезпечує відбір найбільш цінної з точки зору користувача інформації для прийняття рішень (прагматичного обсягу інформації). Підкреслимо, що саме на рівні прагматичної інформації і розкривається важливість соціально-психологічних характеристик аналітичного забезпечення бухгалтерського менеджменту.

Література

1. Абдеев Р.Ф. Философия информационной цивилизации / Р. Ф. Абдеев. – М. : ВЛАДОС, 1994. – 336 с.
2. Мильнер Б.З. Теория организации: [учебник] / Б.З. Мильнер. – [5-е изд., перераб. и доп.]. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 720 с.
3. Лаговська О.А. Організаційні комунікації в системі управління: обліковий контекст [Текст] / О.А.Лаговська // Міжнародний збірник наукових праць. – 2011. – Вип.3(21). – с.222-232.
4. Словарь практического психолога / Сост. С. Ю. Головин. – Минск : Харвест, 1998. – 800 с.
5. Івахненко С.В. Кібернетичний підхід до теоретичних аспектів контролю / С.В.Івахненко // Сталий розвиток економіки: всеукр. наук.-вир.

Журнал. – 2012. - №2. - С.9-17.

*Калантай А.М., викладач кафедри фінансів
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»
м. Суми, Україна*

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ І ЧИННИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

З інституційної точки зору економічне зростання означає реалізацію здібностей господарської системи до якісних змін на основі перетворення знань в інноваційні блага в рамках інноваційно-інвестиційної системи. Існує вельми тісний взаємозв'язок між інвестиційними та інноваційними процесами, з одного боку, та економічним зростанням з іншого боку. В умовах сталого економічного зростання має місце цілий ряд сприятливих передумов для інноваційного розвитку економіки, а інновації, у свою чергу, сприяють економічному зростанню, дозволяючи підвищити ефективність інвестицій і поточного виробництва, створюючи попит на технічні нововведення і передові технології.

Інвестиційне забезпечення економічного зростання потребує докладного розгляду основних складових, які його формують. Доведено, що ефективна фінансова система сприяє покращенню економічних показників за трьома напрямками : забезпечення довгострокового економічного зростання шляхом стимулювання припливу капітальних вкладень; підвищення якості життя населення; внесок фінансів у стабілізацію економічної діяльності [1].

Внесок фінансової системи в довгострокове економічне зростання полягає, перш за все, у підвищенні сукупної продуктивності факторів виробництва, а не у збільшенні об'ємів інвестицій.

В умовах діючої глобальної фінансової кризи пошук шляхів інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності є найбільш актуальним. Для активізації інвестиційного процесу з метою активізації інноваційного та технологічного оновлення для забезпечення економічного зростання доцільним є реалізація на середньо- та довгострокову перспективу стратегії розвитку за рахунок таких чинників [2]:

- створення спеціалізованої фінансово-кредитної установи з державним капіталом для інвестування в інновації ;
- формування регіональних фондів підтримки інноваційних підприємств;
- запровадження податкових стимулів для реалізації програм технологічної модернізації виробничої бази ;